

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА
Број: 76 0 П 022649 20 Рев
Бања Лука, 31.5.2021. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Сенада Тице, као предсједника вијећа, Росе Обрадовић и Даворке Делић, као чланова вијећа, у правној ствари тужитељице А.М. из Н.Г., коју заступа С.П., адвокат из Н.Г., против тужених S. a.d. V.L., коју заступа В.К., запослен код тужене и Ж.М. из Н.Г., ради утврђења, вриједност спора 35.000,00 КМ, одлучујући о ревизији тужитељице против пресуде Окружног суда у Приједору број 76 0 П 022649 17 Гж 2 од 22.5.2020. године, на сједници одржаној 31.5.2021. године, донио је

РЈЕШЕЊЕ

Ревизија се усваја, пресуда Окружног суда у Приједору број 76 0 П 022649 17 Гж 2 од 22.5.2020. године укида и предмет враћа истом суду на поновно суђење.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Новом Граду број 76 0 П 022649 16 П од 12.7.2016. године, утврђено је да су тужитељица и тужени Ж.М. (даље: друготужени) у браку стекли некретнине уписане: у зк.ул. број 1207 к.о. Н.Г., уписане са 1/1 на име друготуженог; у зк.ул. број 1581 к.о. Н.Г., уписане са 203/420 дијела на име друготуженог; и у књигу уложених уговора о откупу стамбених зграда и станова Управе Б.Л., Подручна Јединица Н.Г., лист број ...са 1/1 на име друготуженог, те да је удио тужитељице у заједнички стеченој имовини са ½ дијела и тужени су обавезани да то признају, а друготужени и да трпи да се тужитељица на наведеним некретнинама у земљишним књигама и катастарском оператру упише као сувласник са ½ дијела. Слиједом тога је утврђено, да је извршење одређено рјешењем Основног суда у Новом Граду број 76 0 И 010407 14 И 2 од 9.12.2011. године недопуштено, у односу на ½ дијела некретнина извршеника Ж.М. и обавезана је тужена S. a.d. V.. (даље: првотужена), да тужитељици накнади трошкове поступка у износу од 2.752,60 КМ.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Приједору број 76 0 П 022649 17 Гж 2 од 22.5.2020. године, жалба првотужене је усвојена и првостепена пресуда преиначена тако, што је одбијен тужбени захтјев и одбијен је захтјев ове тужене за надокнаду трошкова жалбеног поступка.

Тужитељица ревизијом побија другостепену пресуду због повреда одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права и предлаже да се побијана пресуда преиначи тако, да се жалба првотужене одбије и првостепена пресуда потврди, уз накнаду трошкова поступка.

Првотужена у одговору на ревизију предлаже да се ревизија одбије.

Ревизија је основана.

Тужитељица захтјевом у тужби тражи да се утврди да некретнине ближе означене у изреци првостепене пресуде, представљају брачну имовину тужитељице и друготуженог; да је удио тужитељице у стицању исте $\frac{1}{2}$ дијела; и да је извршење, које је одређено рјешењем Основног суда у Новом Граду број 76 0 И 010407 14 И 2 од 9.12.2011. године недопуштено, у односу на $\frac{1}{2}$ дијела некретнина извршеника (овдје: друготужени).

Расправљајући о овако постављеном захтјеву тужитељице првостепени суд је утврдио: да су тужитељица и друготужени брак закључили дана ...1993.године; да су 21.6.1999. године Ф.Х. (продавац) и Ж.М. (купац) закључили уговор о купопродаји 203/420 дијела некретнина уписаних у зк.ул. број 1084 к.о. Н.Г., у нарави спрат породичне стамбене зграде на к.ч. број 3/24, површине 245 м², које по новом премјеру одговарају некретнинама означеним као к.ч. број 472, на основу којег је друготужени у зк.ул. број 1581 к.о. СП Н.Г., уписан као сувласник тих некретнина са 203/420 дијела; да су дана 3.5. 2007. године Х.Е. (продавац) и Ж.М. (купац), закључили уговор о купопродаји к.ч. број 257/65, површине 1812 м², у нарави шума, која по новом премјеру одговара к.ч. број 4324/4, уписана у п.л. број 1870 к.о. Н.Г., на основу којег је друготужени у зк.ул. број 1270 к.о. СП Н.Г. уписан као власник истих са 1/1; да су 2.8.2007. године М.Е. (продавац) и Ж.М. (купац), закључили уговор о купопродаји к.ч. број 242/2, површине 975 м², која по новом премјеру одговара парцели к.ч. број 4341/2, уписана у п.л. број 2031 к.о. Н.Г., на основу којег је друготужени у зк.ул. број 1270 к.о. СП Н.Г. уписан као власник означене парцеле са 1/1; да је између М.Ђ. (продавац) и друготуженог (купац), дана 7.3.2008. године закључен уговор о купопродаји стана у Н.Г. Улица ..., површине 58,90 м², на основу којег је друготужени, према Изводу из књиге уложених уговора о откупу стамбених зграда и станова лист број 2643, уписан као власник стана са 1/1; да је на основу пресуде Основног суда у Новом Граду број 76 0 П 011339 12 П од 26.11.2012. године, којом је Ж.М. (друготужени) обавезан да преднику првотуженог солидарно исплати дуг у износу од 33.555,89 КМ и да је по приједлогу предника првотужене (као тражиоца извршења), тај суд рјешењем број 76 0 И 010407 11 И од 19.12.2011. године одредио извршење, чији предмет извршења су некретнине означене у изреци првостепене пресуде; да је закључком Основног суда у Новом Граду број 76 0 И 101407 14 И 2 од 19.2.2016. године А.М. (овдје тужитељица), у својству подносиоца приговора, као треће лице упућена на парницу, ради остваривања својих права; и да је тужитељица тужбу у овој правној ствари поднијела 9.3.2016. године.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, прихватајући наводе тужитељице, да је имовина која је овдје предмет спора стечена за вријеме трајања брачне заједнице између тужитељице и друготуженог, чије наводе је потврдио и првотужени и налазећи да првотужена није суду понудила доказе који би упућивали на то да предметне некретнине не спадају у њихову - заједнички стечену имовину, позивом на одредбе члана 270. и 272. Породичног закона („Службени гласник Републике Српске“, број 54/02 до 67/14, даље: ПЗ), првостепени суд је усвојио тужбени захтјев као у изреци пресуде.

Другостепени суд је прихватио чињенична утврђења, али не и правне закључке првостепеног суда, па је жалбу првотужене усвојио, првостепену пресуду преиначио и тужбени захтјев одбио. Према становишту тога суда, имовина је заједничка ако је стечена заједничким радом и средствима брачних супружника и да је за успјех у овом спору тужитељица, поред тога што је доказала да је предметна имовина стечена за вријеме трајања брачне заједнице између ње и друготуженог, према правилима о терету

доказивања, морала доказати да је иста стечена заједничким радом и средствима оба супружника, а да она то није учинила.

Основано се у ревизији указује да је у поступку доношења побијане пресуде другостепени суд починио повреду одредаба парничног поступка (члан 125. и члан 191. став 4. Закона о парничном поступку „Службени гласник Републике Српске“, број 58/03 до 61/13, даље: ЗПП), које су утицале на законитост и правилност побијане пресуде и да је иста заснована на погрешној примјени материјалног права.

У смислу одредбе члана 270. став 5. ПЗ имовина коју су брачни супружници стекли радом током брачне заједнице, као и приходи из те имовине, чине заједничку имовину. Заједничком имовином брачни супружници располажу споразумно (члан 271. став 2.), а својим удјелом у заједничкој имовини један брачни супружник не може самостално располагати нити га оптеретити правним послом међу живима (став 3.).

Према утврђењу нижестепених судова, тужитељица и друготужени су брак закључили дана ...1993. године. Друготужени је уговоре о купопродаји предметних некретнина закључио у периоду од 21.6.1999. године до 7.3.2008. године.

У вријеме потписивања мјенице број РС ... и уговора о солидарном јемству од 21.5.2008. године, од стране друготуженог (као солидарног јемца), ради обезбјеђења враћања кредита по основу уговора о ненамјенском потрошачком кредиту закљученог између предника првотужене (као даваоца кредита) и М.Д. (као корисника кредита), све до успостављања катастра према одредби члана 189. Закона о премјеру и катастру некретнина Републике Српске (“Службени гласник Републике Српске”, број: 6/12 и 110/16), у примјени су биле одредбе Закона о земљишним књигама (“Службени гласник Републике Српске”, број: 67/03 до 119/08). У смислу тог закона, начело уписа значи да се право власништва и других права стичу моментом уписа у земљишне књиге, а начело повјерења у земљишне књиге значи да је садржај земљишних књига тачан (истинит) и потпун, па ако неко лице закључи правни посао поуздајући се у садржај земљишне књиге, а при томе поступа савјесно, прибавиће право власништва или друго право и у случају ако земљишна књига нетачно изражава право стање.

За просуђивање правне ваљаности, односно неваљаности располагања заједничком имовином, у складу са начелом савјесности и поштења (члан 12. ЗОО), у односу на треће лице првенствено је битна савјесност и поштење тог трећег лица, али и осталих учесника у том правном послу.

Друготужени није оспоравао чињеничне наводе тужбе, да спорне некретнине представљају заједнички стечену имовину тужитељице и овог туженог, нити је оспоравао законску претпоставку једнакости дијелова супружника. Тиме произилази да је предмена имовина, у моменту потписивања наведене мјенице и уговора о јемству, од стране друготуженог, имала карактер њихове заједнички стечене имовине.

Друго је питање ваљаности јемства друготуженог, то јесте, да ли исто производи правно дејство у односу на сувласнички дио тужитељице у спорној имовини, с обзиром на наведену когентну норму члана 271. став 1. и 2. ПЗ, и с обзиром да је ријетка појава да су оба супружника уписана у земљишне књиге као заједничари.

То питање је у оцјени суда, да на основу утврђеног чињеничног стања изведе закључак, да ли се - када један супружник закључује уговор о располагању

непокретностима (какав је карактер и уговора о јемству), сматра да то чини уз сагласност другог супружника, која сагласност може бити изражена усмено, а може бити дата и прећутно, што зависи од околности сваког конкретног случаја, чиме се другостепени суд, због погрешног правног приступа рјешавању ове правне ствари, није бавио.

У околностима које су напред наведене, да је друготужени током поступка потврдио наводе тужитељице у погледу карактера предметне имовине наводећи, да је иста стечена у брачној заједници, да представља њихову заједничку имовину и да „прихвата“ тужбу и код чињеница: да је првотужена у одговору на тужбу само уопштено оспорила „основ и висину тужбеног захтјева, а да је на припремном рочишту захтјев осправала приговором недостатка правног интереса на страни тужитељице за подношење тужбе и позивањем на начело поуздања у земљишне књиге; а да није оспоравала да предметна имовина има карактер заједничке брачне имовине тужитељице и друготуженог, него је тек у завршном излагању навела, да тужитељица није доказала да некретнине означене у тужби представљају њихову заједничку имовину, с правом се у ревизији указује да другостепени суд, доносећи побијану пресуду погрешно судио када је у описаној чињеничној и правној ситуацији тужбени захтјев одбио примјеном правила о терету доказивања из члана 123. и 126. ЗПП, за што побијана пресуда не садржи довољне и ваљане разлоге.

Поред наведеног, иако је суд дужан да у образложењу одлуке, образложи разлоге због којих је донио одлуку садржану у изреци, другостепени суд у побијаној пресуди није дао разлоге у погледу признања чињеничних навода тужбе и „прихватања тужбе“ од стране друготуженог, на што се основано указује у ревизији.

Наведени недостаци квалификују се као повреде одредаба парничног поступка из члана 209. ЗПП, у вези са чланом 125. и чланом 191. став 4. ЗПП, које су биле од утицаја на правилност и законитост побијане пресуде, као и погрешном примјеном материјалног права, на што се такође с правом указује у ревизији.

Из ових разлога, а на основу одредбе члана 249. став 1. ЗПП и члана 250. став 2. истог закона, побијана пресуда је укинута и предмет је враћен истом суду на поновно суђење.

У наставку поступка другостепени суд ће отклонити недостатке на које је указано у овом рјешењу, па ће по жалби првотужене донијети правилну и закониту одлуку.

Предсјеник вијећа
Сенад Тица

Тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић